పునరావాస కార్యాచరణ ప్రణాళిక – 10 ప్రాధాన్యత రోడ్లు

ఆంధ్రప్రదేశ్ రాష్ట్ర పునర్విభజన చట్టం 2014 జూన్ 2, 2014 నుంచి అమలులోకి వచ్చింది. అప్పటి ఆంధ్రప్రదేశ్ రాష్ట్రాన్ని ఆ చట్టం ప్రకారం విభాజించాల్సివచ్చింది. అవశేష ఆంధ్రప్రదేశ్ రాష్ట్రపరిపాలనకు, ఆర్థికాభివృద్ధికి, సాంస్కృతిక ఏకత్వానికి నూతన రాజధానిని అభివృద్ధి పరచుకోవడం ప్రాధాన్యత అంశం అయింది. రాష్ట్ర మంత్రిమండలి 2014 సెప్టెంబర్ 1న రాజధాని నగరాన్ని విజయవాడ సమీపంలో రాష్ట్రానికి మధ్య ప్రాంతమందు గుర్తించాలని, రాష్ట్రాన్ని అభివృద్ధి కేంద్రీకరణ విధానంలో 3 మెగా నగరాలు, 14స్మార్టు నగరాలుగా అభివృద్ధి పరచాలని తీర్మానం చేసింది. ప్రకాశం బ్యారేజికి పై భాగాన, కృష్ణానది దక్షిణ ఒడ్డున విజయవాడ గుంటూరు మధ్య రాజధాని నగరానికి స్థలాన్ని గుర్తించింది.

గుంటూరు జిల్లాలోని తుళ్ళూరు, మంగళగిరి, తాడేపల్లి మండలాల్లోని 25 గ్రామాలతో 217.23 చదరపు కి.మీ. మేర అమరావతి రాజధాని విస్తరించింది. ఈ 25 గ్రామాలు ప్రస్తుత జనాభా 100000 నకు పైబడింది. రాజధానికి సమీపంలో 30కి. మీ. దూరంలో విజయవాడ, 18కి.మీ. దూరంలో గుంటూరు నగరాలున్నాయి. రాజధానికి సమీపంలోని రెల్వే స్టేషన్ తాడేపల్లి దగ్గర కే.సి.కెనాల్ రైల్వే స్టేషన్; సమీపంలో ఉన్న విమానాశ్రయం 22కి.మీ. దూరంలోని గన్నవరం ఎయిర్ పోర్టు; నివసించదగ్గ సుస్థిర అభివృద్ధి నిబంధనలపై అమరావతిని ప్రజా రాజధానిగా భావించడం జరుగుతోంది. అంతర్జాతీయ ప్రమాణాలతో నిర్మించాలనే లక్ష్యంతో సింగపూర్ ప్రభుత్వ సహకారంతో మాస్టర్ ప్లాన్ ను (బృహత్తర ప్రణాళిక) అభివృద్ధి పరచడం జరిగింది. నూతన రాజధాని ఆర్థిక కార్యకలాపాలకు కేంద్రంగా ఒకస్థాయి ఉద్యోగాలు కల్పించి ఆర్థికవెసులుబాటు, నాణ్యతతో కూడిన గృహాలను కల్పిస్తుంది. పుర్తిస్థాయి వనరుల సమర్ధ వినియోగం మరియు సుస్థిరత నూతన రాజధాని నిర్మాణానికి మూలాధారం అవుతుంది.
అమరావతి రాజధానిలో ఎంపిక చేసిన ప్రాంతాల్లో పట్టణ మౌలిక సదుపాయాలు కల్పించడం, అమరావతి సుస్థిర రాజధాని నగర అభివృద్ధి పథకం (ఎ.ఎస్.సి.సి.డి.పి.) క్రింద ప్రపంచబ్యాంకు ప్రాజెక్టు అభివృద్ధి లక్ష్యం. ప్రాధమికంగా పరిపాలనపరమైన సంస్థలను అభివృద్ధి పరచడం, వాటికి సహకారం అందించడం కూడా ప్రపంచబ్యాంకు లక్ష్యంగా పెట్టుకుంది.

అమరావతి సుస్థిర రాజధాని నగర అభివృద్ధి పథకంలో 5 అంశాలు ఉన్నాయి. అవి –

1. **25 గ్రామాలను కలుపుతూ ప్రధాన రవాణా కారిడార్స్ కనీస పట్టణ పేదలకు అవసరమైన మౌలిక సదుపాయాల కల్పన. ఇందులో భాగంగా ప్రధాన రోడ్డు నెట్వర్క్ నిర్మాణాలు మరియు గ్రామాలలో ప్రస్తుతం ఉన్న మౌలిక సదుపాయాలను మెరుగు పరిచేందుకు ఆర్థిక సహాయం అందించడం (ఉదా. త్రాగునీటి సరఫరా, మురుగునీరు పైపులు, రోడ్లు, డ్రైనేజీలు)**

2. వాతావరణ పునరుద్ధరణకు సంబంధించిన మౌలిక సదుపాయాలు. అమరావతి రాజధాని నగరంలో దాని సహజసిద్ధ పరిసరాలు, నది అభిముఖ ప్రాంతంలో పచ్చాదనాలను ఏకీకృతం చేస్తూ సుస్థిరమైన పచ్చదనంతో కూడిన వాతావరణ పరిస్థితి పునరుద్ధరణ
3. నగరీకరణ సంతరించుకునే నేపధ్యంలో రాజధాని పౌరులకు శిక్షణ కార్యక్రమాలకే పరిమితం కాకుండా ఉద్యోగ ఉపాధి అవకాశాలు, ఆర్ధికంగా నిలదొక్కుకునే నూతన కార్యకలాపాలు పొందేందుకు అవకాశం కల్పించేందుకు ప్రభుత్వం తలపెట్టిన ప్రయోజనాల బదిలీ ప్రయత్నాలకు సహకారం అందించడం
4. స్థానిక ప్రభుత్వ సంస్థల పాలనా పద్దతుల అభివృద్ధి పరిచేందుకు రాష్ట్ర ప్రభుత్వం చేపట్టే ప్రయత్నాలకు సంస్థాపరమైన, ఆర్థికపరమైన సహకారం అందించడం
5. ప్రాజెక్టు నిర్వాహణ మరియు ప్రాజెక్టు అమలుకు సహకారం అందించడం

ప్రపంచబ్యాంకు ఆర్ధిక సహకారం అందించే ప్రాజెక్టులో నిర్వాసితులుగామారే కుటుంబాలను గుర్తించినపుడు జోక్యం చేసుకోవలసిన సందర్భంలో పునరావాస ప్రణాళికలు రూపొందించడాన్ని వివరించే నిబంధనలు, లక్ష్యాలు, ప్రక్రియతో కూడిన పునరావాస పాలసీ ఫ్రేంవర్క్ ను (ఆర్.పి.ఎఫ్.)తయారు చేయడం జరిగింది. ప్రపంచబ్యాంకు ఆర్థిక సహకారం అందించే ప్రాజెక్టులో ప్రతిపాదిత పనులలో జోక్యం చేసుకునేటప్పుడు సంభవించే ప్రతికూల సామాజిక ప్రభావాలు తగ్గించడం, లేదా ఈ దుష్ప్రభావాలను తగ్గించడం ఆర్.పి.ఎఫ్.లో వివరించడం జరిగింది. సంప్రదింపులు, ప్రభావాన్ని అంచనా వేయడం, జనాభా లెక్కించడం, సామాజిక ఆర్థిక సర్వేలు అమలు చేయడంవంటిప్రక్రియలు ఆర్.పి.ఎఫ్ వివరిస్తుంది. జాతీయ స్థాయి చట్టాలు, రాష్ట్ర చట్టాలు, నిబంధనలకు అనుగుణంగా, ప్రపంచబ్యాంకు పరిహారంతోకూడిన పునరావాస పాలసీ (ఓ.పి.4.12) ప్రకారం ఆర్.పి.ఎఫ్.ను రూపొందించడం జరిగింది. ఆర్.పి.ఎఫ్ పై సలహాలు తీసుకోవడం, ప్రజలకు వెల్లడించడం జరిగింది. దీన్ని https://crda.ap.gov.in/apcrdacommunication/media/asccdp/16082014Amaravati%20RPF-cleared%20%by20RSA.pdf లో దర్శించవచ్చు. అమరావతి సుస్థిర రాజధాని నగర అభివృద్ధి పథకం (ఎ.ఎస్.సి.సి.డి.పి.)లో భాగంగా అమరావతి రాజధానిలో చేపట్టిన 90 కి.మీ. పొడవుతో ఉన్న 10 ప్రాధాన్యత రోడ్ల ప్రాజెక్టు ప్రభావ తీవ్రతను తగ్గించే ఈ పునరావాస కార్యాచరణ ప్రణాళికను ఆర్.పి.ఎఫ్.లో పేర్కొన్న మార్గదర్శక సూత్రాలకు అనుగుణంగా తయారుచేయడం జరిగింది. ఈ రహదారులు కొత్త రాజధాని నగరంలో అనుసంధానాన్ని, అలాగే అమరావతి మాస్టర్ ప్లాన్ కింద నిర్మించిన రోడ్ల యొక్క భాగంగా, విస్తృత ప్రాంతానికి అనుసంధానం చేస్తుంది.

పునరావాస కార్యాచరణ ప్రణాళిక (ఆర్.ఎ.పి.) క్రింద ప్రస్తుత సబ్ కాంపోనెంట్ కు అవసరమైన భూమిని భూ నిర్వహణ విధానాల ప్రకారం ల్యాండ్ పూలింగ్ స్కీం (ఎల్.పి.ఎస్), సంప్రదింపుల ఒప్పంద పాలసీ మరియు భూసేకరణ చట్టం 2013ల ద్వారా సమకూర్చుకోవడం అమలులో ఉంది.

(i) భూయజమానులు, రైతులు తాము ఇచ్చిన భూమికంటే అధిక విలువపొందే పట్టణ సదుపాయాలతో అభివృద్ధి పరచిన రిటర్నబుల్ ప్లాట్లు తీసుకొనేందుకు అంగీకరించి స్వచ్ఛందంగా తమ భూముల్ని రాజధాని నిర్మాణానికి ఇవ్వడం ల్యాండ్ పూలింగ్ స్కీంగా వ్యవహరిస్తారు. అభివృద్ధిపరచిన ప్లాట్లతో బాటు వార్షిక కౌలు, నైపుణ్యాభివృద్ధి, స్వయం ఉపాధికి సహకరించడంవంటి ఇతర జీవనోపాధుల ప్రయోజనం సైతం ల్యాండ్ పూలింగ్ స్కీంలో భూయజమానులకు లభిస్తుంది.

(ii) సంప్రదింపుల ఒప్పంద పాలసీలో ప్రస్తుతం నివాసమున్న గ్రామాల్లో భూమి, దానిపై ఉన్న ఆస్తులు (ఇళ్ళు మొదలైనవి) ప్రభావితమయ్యేవారికి వర్తిస్తుంది. APCRDA చట్టం 2014లోని సెక్షన్ 124 ప్రకారం, 2013 భూసేకరణ పునరావాస చట్టంలోని నిబంధనలను అనుసరించి తుది ఆమోదం పొందిన పునరావాస ప్యాకేజి పై ప్రభుత్వం, భూయజమాని సంప్రదింపుల ద్వారా అంగీకారానికి వస్తారు.

(iii) 2013 భూసేకరణ పునరావాస చట్టం ప్రకారం భూసేకరణ విధానంలో సేకరించిన భూమికి భూసేకరణ మార్గ దర్శకాల ప్రకారం పరిహారం చెల్లింపు జరుగుతుంది. పైన పేర్కొన్న అన్ని భూమి సమకూర్చుకొనే విధానాలు ప్రాజెక్టులో పేర్కొన్నవిధంగా ఓ.పి. 4.12కు లోబడి ఉంటాయి.

దిగువ పేర్కొన్న పట్టికలో 10 ప్రాధాన్యత రోడ్ల పనులకు అవసరమైన భూమి, 10 ప్రాధాన్యత రోడ్ల నిర్మాణాలవల్ల నిర్వాసితులయ్యే కుటుంబాలు (ప్రాజెక్టు అఫెక్టడ్ ఫ్యామిలి) పొందు పరచడమైనది:

	ప్రపంచబ్యాంకు ఆర్థిక సహకారంతో చేపట్టే 10 ప్రాధాన్యత రోడ్ల పనుల వల్ల ప్రభావితమయ్యే భూమి కలిగిన కుటుంబాల సంఖ్య	ప్రపంచబ్యాంకు 10 ప్రాధాన్యత రోడ్ల పనులకు అవసరమైన భూమి విస్తీర్ణం (ఎకరాలలో)
ఎల్.పి.ఎస్.	1,757	1,002.6
2013 ఎల్.ఎ.ఆర్.ఆర్. చట్టం	71	27.7
సంప్రదింపుల ఒప్పంద పాలసి	176	17.4
ప్రభుత్వ భూములు *	38	53.8
మొత్తం	**2,042**	**1,101.5**
భూమి సమకూర్చే విధానాలవల్ల ప్రభావితమయ్యే భూమిలేని కుటుంబాల సంఖ్య : 21,374		

***ప్రభుత్వ భూమి ఆక్రమించిన కుటుంబాలకు వ్యవసాయ భూమి అయితే ఎల్.పి.ఎస్ మార్గ దర్శకాలద్వారా గ్రామాల్లో భూమి అయితే సంప్రదింపుల ఒప్పంద పాలసీ ద్వారా సహకారం అందించడం జరిగింది.**
భూసేకరణ విధానంతో భూమి సేకరించదలచిన భూయజమానులలో కొందరు ఎల్.పి.ఎస్.లో భూములు ఇచ్చేందుకు ముందుకొస్తున్నారు. అయితే ఇందువల్ల ప్రభావితమయ్యే కుటుంబాల సంఖ్యలో మార్పు ఉండదు.కేవలం ఏ విధానంలో భూమిని సమకూర్చుకుంటారో ఆ విధానంలోని సంఖ్యపైన మార్పు ఉంటుంది.
ప్రపంచబ్యాంకు ప్రాజెక్టు ద్వారా అందించే అన్ని అంశాలను ప్రాజెక్టు అప్రైజల్ ద్వారా గుర్తించలేదు. అందువల్ల అవసరమైన భూమికి సంబంధించి సమగ్ర ప్రభావం, పునరావాస కల్పనలపై ఇంకా స్పష్టత రాలేదు.

ఓ.పి. 4.12 ప్రపంచ బ్యాంకుఆర్థిక సహకారం అందించే ప్రాజెక్టుకే పరిమితమైనప్పటికీ ప్రాజెక్టు సమకూర్చిన భూమి సరిహద్దుల లోపల, వెలుపలవున్న భూమిలేని పనివారి పైబడే ప్రభావంలోని వ్యత్యాసాన్ని గుర్తించడం ఒక సవాలు వంటిది. ప్రపంచబ్యాంకు ప్రాజెక్టు ప్రభావిత కుటుంబాలకు జీవనోపాధుల పునరుద్ధరణ కార్యకలాపాల క్రింద జులై 15, 2018 నాటికి పెన్షన్ కోసం నమోదు చేసుకున్న భూమిలేని కుటుంబాలు అన్నింటికీ పెన్షన్ మంజూరు పరిగణనలోకి తీసుకునేందుకు APCRDA అంగీకరించింది.

పునరావాస పాలసీ ఫ్రేంవర్క్ (ఆర్.పి.ఎఫ్.)ప్రకారం జాబితాలు నమోదైన భూమిలేని నిరుపేద కుటుంబాలకు పెన్షన్ చెల్లింపు, ఇతర జీవనోపాధులకు సంబంధించిన ప్రయోజనాలను పర్యవేక్షించడం జరుగుతుంది. జులై 15, 2018నాటికి మొత్తం భూమిలేని నిరుపేద కుటుంబాలు 21374. ఈ పునరావాస కార్యాచరణ ప్రణాళిక (ఆర్.ఎ.పి) – (అసంకల్పిత పునరావాస ప్రభావాలు) - రాజధాని నగరంలోని బ్యాంకు ఆర్థిక సహకారం అందించే రోడ్డు పనులకు సంబంధించి భూయజమానులపై పడే అసంకల్పిత పునరావాస ప్రభావాల సామర్థ్యంపై ఈ పునరావాస కార్యాచరణ ప్రణాళిక దృష్టి సారిస్తుంది మరియు పునరావాస పాలసీ ఫ్రేంవర్క్ (ఆర్.పి.ఎఫ్.)లో పేర్కొన్న షరతులన్నీ అన్ని నమోదైన భూమిలేని కుటుంబాలకు (జులై 15, 2018 నాటికి) ఇందులో ఉంటాయి. ఇవన్నీ ASCCDP క్రింద పర్యవేక్షించబడుతాయి.

అందుబాటులో ఉన్న 1,030 కుటుంబాలకు సామాజిక, ఆర్థిక సర్వేలు నిర్వహించబడ్డాయి. (మిగిలిన 1,012 మంది హాజరుకాని భూమి యజమానులు). సర్వేలో కవర్ చేయబడిన నమూనా కుటుంబాల సంఖ్య 281 (27%). LPS కుటుంబాల నమూనా పరిమాణం 24% మరియు నాన్ LPS కుటుంబాల నమూనా పరిమాణం 36%.

ఈ పునరావాస కార్యాచరణ ప్రణాళిక తయారీలో మొదటి పబ్లిక్ సంప్రదింపులు జనవరి 2017 లో ప్రారంభ ముసాయిదా భద్రతా పత్రాలు (ఉదా. పునరావాస పాలసీ ఫ్రేమ్వర్క్, ఎన్విరాన్మెంటల్ అండ్ సోషల్ మేనేజ్మెంట్ ఫ్రేంవర్క్) పై సలహాలని కోరింది. రెండో విడత ప్రజా సంప్రదింపులు తుళ్ళూరు, వెంకటపాలెం, అనంతవరం మరియు నీరుకొండ గ్రామాలలో ఆర్.పి.ఎఫ్., ఈ.ఎస్.ఎం.ఎఫ్, 10 ప్రాధాన్యత రోడ్లకు సంబంధించిన ఇ.ఐ.ఎ. / ఇ.ఎం.పి.మరియు ఆర్.ఎ.పి. ల పై ప్రజల అభిప్రాయం సేకరించడానికి సంప్రదింపులు నిర్వహించడం జరిగింది.

పైన పేర్కొన్న ప్రజల సంప్రదింపులకు అదనంగా APCRDA 10 గ్రామాలలో - 22 ఫోకస్ గ్రూపు చర్చలు ప్రత్యేకంగా మహిళలతో 4, ప్రాజెక్టు వలన నిర్వాసితులతో మరియు భూసేకరణ భూ యజమానులతో 8, చిన్నసన్నకారురైతులతో 2, ఎల్.పి.ఎస్. భూయజమానులతో 10, ప్రభుత్వభూములపై ఆధారపడినవారితో 3, ప్రభుత్వ భూములపై నిర్వాసితులతో 2, షెడ్యూలుకులాలు / షెడ్యూలుతెగల కుటుంబాలతో 1 చొప్పున నిర్వహించడం జరిగింది. సుమారు 300 మంది ప్రజలు ఈ చర్చల్లో పాల్గొన్నారు.

సంస్థాగతమైన, కార్యాచరణ అమలుచేసే ఏర్పాట్లు ఆర్.ఎ.పి.లో పొందుపరచడం జరిగింది. భూసేకరణకు సంబంధించి వివిధ ముఖ్య అధికారుల, సామాజిక అభివృద్ధి అధికారులు, జిల్లా యంత్రాంగంతో సమన్వయం చేసేందుకు, అవసరమైన విధులు, బాధ్యతలు ఈ ఆర్.ఎ.పి.లో పేర్కొనడం జరిగింది. భూసేకరణ పునరావాసం జిల్లా యంత్రాంగం చేపడుతుంది. ఆర్.ఎ.పి. నిబంధనల వల్ల తలెత్తే చెల్లింపులలో వ్యత్యాసాన్ని ఒక ప్రత్యేక అకౌంట్ ద్వారా APCRDA చెల్లిస్తుంది.ప్రత్యేకంగా ఏర్పరచిన సూచనల ఆధారంగా ఒక పర్యవేక్షణ ఏజెన్సీ ద్వారా పునరావాస కార్యాచరణ ప్రణాళిక అమలును పర్యవేక్షించడం జరుగుతుంది.

ప్రాజెక్టు ప్రభావిత కుటుంబాలకు అందుబాటులో ఉండే ఫిర్యాదుల పరిష్కార విభాగం, పౌరుల కమిటీ, పనుల అమలు సందర్భంలో సంప్రదింపుల విధానం, జీవనోపాధులకు ప్రోత్సాహక చర్యలు, బలహీన వర్గాల సమూహాలకు మద్దతు, సివిల్ పనులతో సమన్వయం, నష్టపరిహారం మరియు పునరావాస సహాయం చెల్లింపుల ధృవీకరణ, బడ్జెట్, కాలసూచిక, పర్యవేక్షణ, విశ్లేషణ ఏర్పాట్లు, వివరాలన్నీ ఆర్.ఎ.పి.లో పేర్కొనడం జరిగింది. సామాజిక, ఆర్థిక సర్వేల ఫలితాలు, నమూనా నివేదికలపై అందిన ప్రతిస్పందన మరియు సంప్రదింపులు, భూసమీకరణ పథకం స్వంతంత్ర విశ్లేషణలపై (ఇండిపెండెంట్ అసెస్మెంట్) ఆధారపడి ఈ ఆర్.ఎ.పి.ను రూపొందించడం జరిగింది.